

Азизлар, адолатли, меҳр-оқибатли бўлайлик!

ИШОНЧ

25

1992
йил
22 июнь
(64)

Ўзбекистон касаба ўюшмалари Федерациясининг ҳафталик газетаси

СУРХОНДАРЁДАГИ АМАЛИЙ УЧРАШУВЛАР

ҲОЗИРГИ бозор иқтисодиётига ўтиш даврида республикамиз вилоятларида мөхнат жамоалари ўртасида кўплаб иқтисодий, маънавий, маданий муаммолар юзага келмоқда.

Айниқса, бу йилги баҳорнинг инжиқликлари — сел ва жалалар натижасида хўжаликларнинг зарар кўришлари кўпайди, экин-тиқин ишлари орқага кетди, ўрим-ийғим чўзилди. Бундай муаммоларни қишлоқ хўжалик ходимлари билан биргаликда тезкорликда ҳал қилиш учун Ўзбекистон касаба ўюшмалари Федерацияси кенгаши ҳам қатор амалий тадбирларни ишлаб чиқди. Улардан бири аввало Республика касаба ўюшмалари Федерацияси кенгаши раҳбарларининг вилоятларга бориши ва хўжаликларда юзага келган барча муаммоларни ўша ернинг ўзида ўрганиб чиқиб, ҳокимиёт раҳбарлари билан ҳамкорликда уларни ечишга кириштагани бўлди.

Ўзбекистон касаба ўюшмалари Федерацияси кенгаши раиси Б. А. Алламуродовнинг 10—16 июнь кунлари Сурхондарё вилоятига қилган сафаридан ҳам мақсад шу эди. Шунинг учун бу сафар амалий учрашувларга бой бўлди.

Б. Алламуродов сафар чоғида вилоятнинг кўпгина районларида мөхнат жамоалари, касаба ўюшмалар фаоллари билан учрашиб, уларнинг ишлари билан яқиндан танишиди. Хўжаликларнинг табиий оғат оқибатларини тугашиб, фалла ўрими, пилла ва ем-ҳашак тайёрлаш ишлари билан қизиқди.

Бойсундаги тўқимачилик ва тикувчилик фабрикаси, Гагарин нон маҳсулотлар комбинати, «Хонжиз» дам олиш уйи, «Хозарбог» давлат хўжалигидаги санаторий-профилакторий ҳамда Сариосиё районидаги пионер лагеридаги учрашувлarda у мөхнаткашлар ва ёшларнинг дам олишлари билан қизиқди.

16 июнь куни республика касаба ўюшмалари Федерацияси раҳбари вилоят касаба ўюшмалари фаолларининг вилоят ҳокими X. Бердиев билан учрашуда иштирок этди. Улардан тушган, шу кунларда касаба ўюшмаси аъзоларини безовта қилаётган саволларга жавоб қўйтарди. Ушбу ўйинда келгусида барча муаммоларни ечишда касаба ўюшмалари вилоят ҳокимиётини билан ўзаро шартнома асосида ишлашга келишиб олindi.

Б. Алламуродовнинг Сурхондарёга сафари чоғида унга вилоят ҳокими X. Бердиев, вилоят касаба ўюшмалари кенгашининг раиси X. Шарофуддинов ҳамроҳ бўлди.

А. ДАМИНОВ.

ЯНА БИР МУЛОҚОТ

ҲОРАЗМ вилоятининг Богот районидаги Ўзбекистон касаба ўюшмалари Федерацияси кенгаши раисининг биринчи муовини Т. Ҳ. Соитов билан касаба ўюшмалари фаолларининг мулоқотида «Бозор иқтисодиёти шароитида касаба ўюшмаларнинг фаолияти» ҳақида баҳс борди. Йиғин қатнашчилари ўзларини қизиқтирган кўплаб саволларга жавоб олдилар. Ёз бошланғиб шу куннинг долзарб мавзусига айланган санаторийлардаги аҳвол ҳамда болалар оромгоҳларида шарт-шароит масалалари ҳам кўриб чиқildi.

Бу каби учрашув вилоят маркази Ургенч шаҳрида ҳам бўлиб ўтди.

Ш. АҲМЕДОВ,
ӯз мухбири.

Алишер Чоршамбиеv Сурхондарё вилояти Шеробод районидаги «Шеробод» давлат хўжалигининг илгор комбайнчиси.— Соғ-саломат бўлсак, бу йил биздан ўтадигани бўлмайди, — деди у ифтихор билан.

Доимо бардам, бақувват бўлиб, ниятингизга етинг, Алишербек!

И. ХЎЖАЕВ олган сурат (ЎзА).

Атоқли давлат ва жамоат арбоби, ёзувчи Ш. Р. Рашидов таваллудининг 75 йиллигини ўтказиш комиссиясининг ТАРИКИ

Жўрабеков И. Ҳ. — Ўзбекистон Республикаси Баш вазирининг биринчи ўринбосари, комиссия раиси.

Убайдуллаев Ш. О. — Ўзбекистон Республикаси Президенти аппаратининг масъул ҳодими, комиссия котиби.

КОМИССИЯ АЪЗОЛАРИ:

Абдиров Ч. — Каракалпостон Республикаси клиник ва тажриба тиббиёт иммий-тадқиқот илмогоҳининг директори, академик.

Абдураҳмонов П. М. — Самарқанд вилояти ҳокими.

Ботиров Э. — Шароф Рашидов районидаги «Правда» давлат хўжалигининг бўлим бошқарувчиси.

Едгоров Д. С. — Бухоро вилояти ҳокими.

Жаполов Б. — Ўзбекистон ҳалқ расоми.

Жамол Камол — Ўзбекистон Ёзувчilar уюшмасининг биринчи котиби.

Жуманиёзов М. — Хоразм вилояти ҳокими.

Зулфия — Ўзбекистон ҳалқ шоираси.

Мамарасулов С. — Ўзбекистон Республикаси Президентининг давлат маслаҳатчиси.

ликаси давлат сув хўжалиги қурилиши комитети раисининг биринчи ўринбосари.

Муҳаммад Юсуф — шоир.

Муҳаммаджонов З. — Ўзбекистон ҳалқ артисти.

Олимов У. З. — Жizzax вилояти ҳокими миннинг биринчи ўринбосари.

Орипов А. — Ўзбекистон ҳалқ шоир.

Пайғамов А. — Фарғона вилояти Ўзбекистон районига қарашли Ленин номидаги жамоат хўжалигининг раиси.

Рапигалиев Б. — Наманганд вилояти ҳокими.

Расулов М. М. — Ўзбекистон Республикаси Ҳалқ демократик партияси Марказий Кенгашининг биринчи котиби.

Раҳимов Б. — уруш ва мөхнат фахрийси.

Салоҳидинов М. — Ўзбекистон Фанлар академиясининг президенти.

Салимов О. У. — Тошкент давлат техника университетининг ректори.

Турсунов Э. — Жizzax вилоят ҳокими.

Умурзоков М. Б. — Ўзбекистон Республикаси Президентининг давлат маслаҳатчиси.

Фозилбеков А. И. — Тошкент шаҳар ҳокими.

Файзуллаев И. — Денов районига қарашли Собир Раҳимов номидаги жамоат хўжалигининг раиси, Ўзбекистон ҳалқ депутати.

Шукрулло — Ўзбекистон ҳалқ шоир.

Холмираев Қ. — Андижон вилояти ҳокими.

Яҳеев Ш. Ф. — Ўзбекистон Республикаси Президентининг матбуот котиби.

Яшин К. Н. — Ўзбекистон ҳалқ ёзувчиси, академик.

Қаюмов М. — Ўзбекистон Кинематографчилар уюшмаси бошқарувининг биринчи котиби.

Қорабоев М. — Ўзбекистон Республикаси Баш вазирининг ўринбосари.

● Бугун ана шу комиссия аъзолари магаҳи атоқли давлат ва жамоат арбоби, ёзувчи Ш. Р. Рашидов таваллудининг 75 йиллигини нишонлаш бўйича Ўзбекистон ҳалқига очиқ хатини газетамизнинг 4—5-бетларида ўқициз.

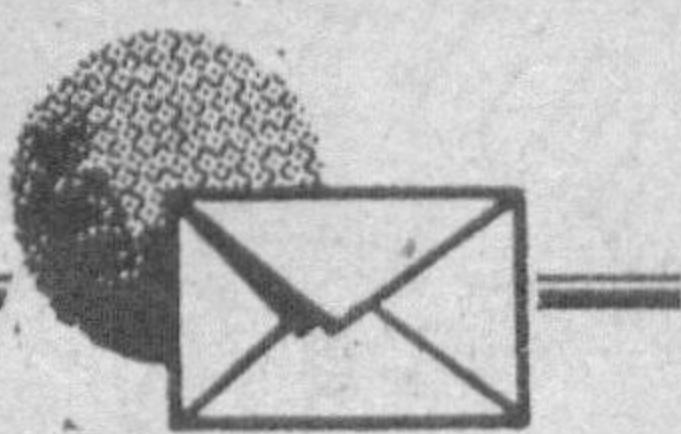
ДЕБКУМАР ГАНГУЛИ — ТОШКЕНТДА

ЎЗБЕКИСТОНГА ташриф буорган умумжон касаба ўюшмалари Федерацияси котиби, Осиё-Тинч океани минтақаси бюроси директори Дебкумар Гангули жанобларини Республика Касаба ўюшмалари Федерацияси Кенгаши раиси Б. А. Алламуродов қабул қилди.

— Осиё қитъасидаги одамлар, — деди меҳмон, — дунё аҳолисининг ярмидан кўпини ташкил қиласди. Шунинг учун ҳам касаба ўюшмаларинизнинг ўзаро алоқасини мустаҳкамлайлик. Мен шу ниятда Олмаотода, Душанбеда бўлдим. Мана, Тошкентга келдим. Сизларнинг вакилларингизни ўз юртимизга таклиф қиласми.

Унинг фикрини кўллаб-қувватлаган мезбон республикамиз касаба ўюшмаларининг мөхнаткашлар манфаатини ҳимоя қилиш йўлида олиб бораётган изчил фаолияти ҳақида гапириб берди. — Биз ҳукумат олдига, мөхнаткашларнинг маошини нарх-наво даражаси миқдорида ошира бориш масаласини қўйғанмиз, — деди раис. Ва у яқинда бўладиган Ўзбекистон Олий Кенгаши сессиясига республикамиз касаба ўюшмалари ҳақидаги қонуни тасдиқлаш масаласи киритилгани ҳақида айтди.

Бутун ҳаётини касаба ўюшмаси ишига багишлаб келаётган жаноб Дебкумар Гангули ўзбекистонлик ҳамкаслари ишига муваффақиятлар тилади.

???

Оилам билан давлат уйида яшайман. Менга турар жойни алмаштириши ҳуқуқи ва тартиби ҳақида, қандай ҳолларда уни алмаштиришга йўл қўйилмаслиги тўғрисида батафсил маълумот берсаларинг.

С. Сайдова,
Андижон шаҳри.

Ушбу саволга ҳуқуқшунос М. ЛУҚМОНОВ жавоб беради.

Қонунчиликда фуқароларни турар жойини алмаштириш ҳуқуқлари хусусида қуидагилар баён қилинган. Унга кўра турар жойни ижарага олувчи ўзи бирга яшаётган оила аъзоларининг (бунга уйда вақтингча бўлмаганлар ҳам киради) ёзма розилигини олиб, эгаллаб турган ўз турар жойни бошқа ижарага олувчи билан ёки уй-жой қуриш кооперативи аъзоси билан, шу жумладан бошқа ахоли пунктида яшовчилар билан алмаштириш ҳуқуқига эгадир.

Башарти оила аъзолари ўртасида турар жойни алмаштириш тўғрисида бир битимга келинмаса, у ҳолда мазкур шахслардан ҳар бири эгаллаб турган турар жойни ҳар хил уйлар (квартиralар)даги турар жойга суд йўли билан мажбурий тарзда алмаштиришни талаб қилиб чиқишига ҳақлидир.

Корхоналар, муассасалар, ташкилотларга қарашли уйлардаги турар жойлар фақат уларнинг розилиги билан алмаштирилиши мумкин. Бундай алмаштиришга розилик берилимаган тақдирда, бу ҳақда судга шикоятнома бериш мумкин. Жамоа хўжаликлари қарашли уйлардаги турар жойларни алмаштириш ҳоллари бундан мустаснодир.

Турар жойларни алмаштириш тўғрисидаги битим маҳаллий ҳокимиyат берадиган ордер олинган пайтдан бошлаб кучга киради. Бундай ордер беришдан бош тортилган тақдирда, бу ҳақда олти ойлик мuddат ичida судга шикоят қилиш мумкин.

Қуидаги ҳолларда эса турар жойни алмаштиришга йўл қўйилмайди:

— агар ижарага олувчига нисбатан турар жойни ижарага олиш шартномаси бекор қилинганилиги ёки ўзгартирилганилиги тўғрисида ёхуд ордерни ҳақиқий эмас деб топиш ҳақида даъво қўйилган бўлса;

— агар уй-жой қуриш кооперативи аъзоси га нисбатан уни кооперативдан чиқариш тўғрисида масала қўзгатилган бўлса;

— агар уй-жойни алмаштириш олиб-сотарлик характерида ёки сохта характерда бўлса;

— агар уй-жой алмаштириш натижасида ижарага олувчининг уй-жой майдони ҳажми кичиклашиб қолса ва Ўзбекистон Вазирлар Маҳкамаси томонидан уй-жой шароитларини яхшилашга муҳтож шахслар сифатида ҳисобга олиш учун белгиланган нормадан озайиб кетсан;

— агар алмаштирилаётган турар жойлардан бири Ўзбекистон Вазирлар Маҳкамасининг қарори билан ҳалқ ҳўжалигининг энг муҳим тармоқларига мансуб корхоналар, муассасалар, ташкилотлар рўйхатига киритилган корхона, муассаса, ташкилотларга қарашли уйда жойлашган бўлиб, узрсиз сабаблар билан ўз ҳоҳишига кўра ёки меҳнат интизомини бузиб келганилиги ёхуд жиноят содир қилганилиги учун ишдан бўшатилиши сабабли мазкур корхона, муассаса, ташкилот билан ўз меҳнат муносабатларини узган ишчи ва хизматчиларни (улар билан бирга яшовчи шахсларни ҳам) улар уйидан суд йўли билангина кўчириб чиқариш мумкин бўлса. Бошқа асослар билан ўз меҳнат муносабатларини узган, шунингдек, меҳнат муносабатларига боғлиқ бўлмаган ҳолда турар жой олган фуқаролар ўз турар жойларини умумий асосларда алмаштиришга ҳақлидирлар;

— агар уй турар жой босиб қолиши хавфи остида бўлса ёки мазкур уй маҳаллий ҳокимиyати билан авария ҳолатида ёки бузи-

лиши лозим деб ҳисобланса, ёхуд давлат ёки жамоат эҳтиёжлари учун бериладиган бўлса, шунингдек, турар жой ертўлада, баракда ҳамда яшаш учун мосланмаган бошқа иморатда жойлашган бўлса;

— агар турар жой хизмат юзасидан берилган бўлса ёки ётоқхонада жойлашган бўлса ва яна бошқа Ўзбекистон Республикаси қонунларида кўзда тутилган ҳолларда алмаштиришга йўл қўйилмайди.

???

1991 йил декабрь ойидан маъмуринг томонидан дам олиш кунларимиз жума ва шанба кунига кўчирилиб, иш куни миз якшанбадан бошланяпти. Ҳозирги бозор иктисодиёти жараёнида биз бозорга боришга, озиқ-овқат маҳсулотларини сотиб олишга қийналяпмиз. Бу ҳақида маъмуринг турожаат этсак, 41 соат ишлаб беришга ҳақсизлар деб айтишяпти.

Айтинг-чи, бу қонунга зид эмасми? Агар зид бўлса, рўзноманинг навбатдаги сонларидан бирида жавоб берсаларинг.

А. Қосимов,
А. Холиқов,
У. Назаров.

Наманган вилояти Поп районидаги нотўқима фабрикаси ишчилари.

Ушбу саволга Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацииси кенгашининг ҳуқуқшуноси Ҳ. ПИРИМҚУЛОВ жавоб беради.

Ҳа, ҳақиқатдан ҳам корхона, муассаса, ташкилотларда ишчи-хизматчиларнинг бир ҳафталик иш вақтлари жами 41 соатдан ошмаслиги керак.

Аммо дам олиш кунларига келсак, Ўзбекистон Республикаси меҳнат ҳақидаги қонунлар мажмуасининг 71-моддасига биноан 5 иш кунида ишлаётганларга бир ҳафтада 2 кун, 6 иш кунликлар учун эса ҳафтада 1 дам олиш куни берилади.

Ҳафтанинг якшанба куни умумий дам олиш куни ҳисобланади. 5 иш кунида ишлаётганлар учун 2 дам олиш кун, агар у қонунчиликда ўрнатилмаган бўлса, ташкилот, муассаса, корхонанинг иш графиги билан белгиланади. Одатда 2 дам олиш кунлари кетма-кет берилади.

Биз Улуг Ватан уруши қатнашчилари ҳисобланамиз. Барча транспортлардан бепул фойдаланишимиз мумкинлиги ҳақида эшигидик. Айтинг-чи, жамоат транспортидан бепул фойдаланиш ҳақида бизнинг республикамида ҳам қонун қабул қилинганми?

Т. Толипов, Ҳ. Розиев,
Шаҳрисабз шаҳри.

Саволга ҳуқуқшунос А. ҲАСАНОВ жавоб беради.

Ҳа, қабул қилинган. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 1990 йил 13 февралдаги 92-сонли қарорига биноан, Улуг

Ватан уруши қатнашчилари, Улуг Ватан уруши йилларида фронт ортидаги фидокорона меҳнати ва бенуқсон ҳарбий-хизмати учун

собиқ СССР орден ва медаллари билан тақдирланганлар, СССРни мудофаа қилишда ёки бошқа хизмат бурчларини бажаришда олган жароҳати оқибатида ёки Улуг Ватан уруши йилларида фронтда орттирган касалликлари оқибатида ҳалок бўлган ҳарбий хизматчилар

нинг ота-оналари ва рафиқалари, Афғонистон Республикасидаги ва бошқа мамлакатларнинг территорияларда жанговар ҳаракатларда қатнашган собиқ байналмилалчи жангчи бўлган фуқаролар шаҳардаги барча турдаги йўловчилар ташиш транспортида (таксидан ташқари) ва қишлоқ йўлларида ўзи жойлашган маъмурий район доирасида умумий фойдаланишдаги автомобиль транспортларида (таксидан ташқари) бепул юриш ҳуқуқидан фойдаланадилар.

???

1. Дипломим йўқ, лекин беш йилдан бўён кадрлар етишмаслиги сабабли ўқитувчилик қиласман. Менга ҳам Президентимизнинг ўқитувчиларга чиқарган Фармонидаги имтиёзлар тегишлими?

2. Ўн-ўн беш йил муаллимлик қиласлан, кейинчалик сайланши йўли билан касаба уюшмаси, ҳалқ депутатлари район Кенгashi ишга ўтиб кетган кишилар учун ҳам улар яшаётган уйларни шахсий мулк қилиб берса бўладими?

3. Агар уй иккиси ҳам хўжаликда меҳнат қилаётган ота-она помидаб бўлиб, уларнинг мактабда ўқитувчи ёки болалар боғчасида тарбиячилек қилаётган қизларига шу уйни расмийлаштириб, шахсий мулк сифатида берса бўладими?

**А. Акмурzin,
Жizzax вилояти Дўстлик районидаги «Ўзбекистон 50 йиллиги» помли давлат хўжалиги касаба уюшмаси қўймитаси-
нинг раиси.**

Бу саволларга ҳуқуқшунос О. ЗАВАЛУНОВ жавоб беради.

1. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 1990 йил 13 ноябрь Фармони ўқитувчиларга тааллуқли. Бунда ўқитувчи муаллимлик дипломига эга ёки эга эмаслигининг, у қаерда яшашининг ва мактаб қаерда жойлашганинг аҳамияти йўқ.

2. Ҳалқ депутати, касаба уюшма қўймитасининг раиси этиб сайланган ўқитувчилар бу имтиёзлардан фойдалана олишмайди. Агар аввал ўқитувчига унинг уйи шахсий мулк қилиб берилиб, кейин ҳалқ депутати қилиб сайланган бўлса, бу имтиёз сақланиб қолади.

3. Ҳусусий ёки давлатга тегишли уйни факат мулкдорнинг ёки уйдан фойдаланувчиларнинг розилиги билан ҳамда у билан яшовчи балогат ёшига етган оила аъзоларининг барчиси рухсат берган тақдирдә уй эгасининг қизи номига расмийлаштириш мумкин.

«Известия» газетининг шу йил 6 июнь сонида биринчи беттинг энг күзга күринарлы жойида катта ҳарфларда Россия мудофаа министри, армия генерали Павел Грачевнинг бир издиҳомда айтган сўзлари мағруона берилди. «Менинг йўлим ниҳоятда қатъияти эканлигини доимо гапириб келмоқдаман, — дейди жумладан у, — факт чеченда эмас, балки ишталган мінтақада (курсив — И. К.) рус ахолисининг шарафи ва кадркиммати таҳқирланар экан, рус ахолисига нисбатан камситилиш, хуруж қилиш ва бошқа безорилкларга йўл қўймаслик учун мен томондан кўшин олиб киришгача бўлган энг қатъи чоралар кўрилади».

Ўзбекистонга Чеченистон газеталари келмайди, аммо Москвада чоп этилаётган ва асосан руспарастлиги билан ажраб турдиган газеталар, ойна жаҳон кўрсатувларидан маълум бўлишича, жуда оз сонли эркпарвар чечен халқи рус ахолиси қадркимматини асло таҳқирламоқчи, камситмоқчи эмас. У халқ «Қизил империя» шароитида кўз кўриб, кулок эшифтмаган даражада ер билан яксон килинган миллий ҳак-хукукларини тикилаш учун дастлабки дадил қадамларни кўймокда. Чечен халқи ва унинг раҳбарлари руслар билан дўст, бирордада бўлиб яшаш истагини изхор этмоқдалар. Улар руслар ва Россия билан маданияти халқларга хос тенглик ва ўзаро манфаатли шартномаларга асосланган муносабатлар ўрнатиш, шу аснода дўстликнинг мустаҳкам пойдеворини вужудга келтиришни истаяптилар. Бошқача айтганда, чеченлар русларнинг жуда кўп сиёсий арбоблари оғизда кўп гапириб амалда рўёбга чиқаришдан чўчиётган ақида, яъни янгича тафаккур килиш усулини амалга оширишга интиляптилар, холос.

Шундай шароитда генерал Грачевнинг юқоридаги аслида мустакил республикалар, миллий вилоят ва окружларда яшаётган халқларга дағдага сифатида айтган гаплари гўё фордан чиқкан овоздек хунук эшитилди. Мен бу янги чиқкан арбобнинг ўзини бир кўрсатиб кўйиш учун айтган шунчаки гапи бўлса керак, деб аввалидэ ётибор бермадим. Хатто ўзларини демократ деб эълон қилган Россия раҳбарлари уни сал-пал тартибга чакириб кўйишларига умид ҳам боғлададим. Афсуски, унинг ўрнига ойна жаҳонда генералининг бу беандиша сўзларини викор билан тақорлашдан уялмадилар.

Ислом ХУДОЙҚУЛОВ (Республика халқ депутати): «Яқинда Хитойга бориб кайтдик. У ерда шармаҳа ё жуда кучли экан. Туну кун меҳнат қилаётган хитойликлар орасида беҳаёсими учратмадим. Газетажурналларида эса бундай сурат ва сатрларга кўзим тушмади. У ерда шармизликни тарғиб килувчилар олий жазога ҳукм этиларкан».

Исмонл СУЛАЙМОНОВ (журналист): Бу газета — газета дейишга ҳам тилим бормайди, уятсиз расмлару, уятсиз сўзларни ким учун баён қильмоқда. Ўқиган кишининг нафрати ошади-ку!

Фароҳат НИЗОМОВА (журналист): «Бу газетанинг башараси курсин. Афсуслар билан айтаманни, ўзи тўйиб, кўзи тўймаган эркаклар ҳатто бу газетани кўз-кўз килиб кўтариб юришади. Энди тарбиявий томонини ўйлаб кўрайлик. Отаси уйига олиб бориб, яшириб кўйган бундай беҳаёс газетадаги танасини пулга чакиб тасвирга тушадиган аёллар расмани кўрган ҳар қандай фарзанддан нимани кутиш мумкин. Ахир, нафақат мусулмончиликда, балки ҳамма халқларнинг ахлоқига ёт бу нарсалар каттиқ кораланиши одатий бир ҳол-ку?»

Хар хил миллатга мансуб жуда кўпчилик кишилар билан сухбатлашдим. Уларнинг барчаси бундай беҳаёликка қачон чек кўйиларкин, деган эътироzlар билан жавоб кайтишиди.

Хўш, фикрлар хилма-хиллигига йўл кўйиш сиёсати шароитида генерал кўнглидаги гапларни ошкора айтса, нима қилиби, дегувчилар чикиб колар балки. Генералнинг буюкруслар шовинизми руҳидаги бу фикрлари бошқа рус арбобларининг дилида ўрнашиб колган бўлса-чи! Унда мустакил республикада яшётган тўрт нафар рус кишиси, масалан, миллий давлат тилида анкета тўлғазиш талаб этиб қолинса, у тилини шу чокқача ўзлаштириб олмагани учун ўзини камситилган ҳисоблаб, хат ёзиб юборса, ўша жойга рус жазо отряди этиб келиши керакми? Халқаро муносабатлар шу принципга асосланадиган бўлиб колса, халқларнинг бу кунлари ҳам ҳалво бўлиб колмайдими!

Халби, унинг маънавий оламини муниавар этадиган улуғ ҳис-туйгулар ичиде Ватан ишқи энг олийси, десам хато бўлмас. Ватанини севган, унга садоқат руҳида тарбияланган одамгина инсонларни, бошқа халқларниева олиш ҳис-туйғусига эга бўла олади. Ватанина она билан айниглаштириб, Она-Ватан деб аташлари бејиз эмас, албатта.

Руспараст газеталарнинг бирёқлама ахборотлари асосида сиёсат белгилашга ўрганган батзи арбоблар инсон табиатидаги бу буюк яратувчилик руҳ курдатини ё билмайдилар ёки унга етарли баҳо бериш даражасига кўтарила олмаганлар. Шунинг учун калбидা озма-оз бўлса-да Ватан ишқи сакланиб колган руслар ўз аждодлари муборак руҳлари билан нафас олаётган азиз Ватанла-

халқига ихлос қўйган киши мабодо Россияга кетиб колса, уни таниганлар учун катта бир жудолик бўлмайдими! Баъзи рус адиллари айтётгандек, руслар ўз ихтиёрлари билан буюкруслар шовинизмидан қанча тезрок ҳоли бўлсалар, ўзлари учун ҳам, қардош халқлар учун ҳам шунчалик яхши бўлур эди.

Илм аҳлига аёнки, кўп замонлар одамзод аждодлари горларда яшаб кун кечирган. У даврларда яшаш учун кураш мантиқининг ўзи куч ишлатиш, зўравонлик килиб, бошқалар устидан хукмронлик килиш, кучсиз қабила ва элатларни эзиш эвазига яхшироқ яшашни тақозо этарди. Инсониятнинг асрий тафаккур килиш усули шу аснода шаклланиб келиб, зўравонлик психологияси карор топип қолди. Ҳозирги даврга келиб, тафаккурнинг бу усулига асосланган сиёсатнинг асло истиқболи қолмади. Кўп ёки оз сонли, яхши уюшган ёки уюша олмаган халқ ва элатларнинг биргаликда, ўзаро манфаатли битимлар асосида яшашга ўтиш ва унга ўрганишдан бошқа тўғри йўл йўк.

Зўравонлик сиёсати рус халқини ҳозиргидек оғир ахволга солиб қўйганини наҳотки рус генераллар сизмайтган бўлсалар! Шундай катта ер майдони, мислив ер ости ва ер усти бойлигига эга, дунёдаги энг кўп сонли халқлардан бири бўлган русларнинг кечагина ўзи маҳв этган халқларга кўл чўзиб яшашдан ортиқ хақорат борми ўзи? Муассам рус тупроғи бўм-бўш ётган, ўн минглаб кишлоқлар вайронага айланган бир шароитда шу Она ери обод қилиш ўрнига яна бошқаларни гиж-гижлатиши йўли билан яхшироқ яшашга интилиш инсофданмикан? Рус арбоблари, жумладан ўзини демократ деб билган генерал Грачев зўравонлик сиёсатидан ихтиёрий равиша возкечиша ҳамда рус халқининг соғлом кучларига таяниб, чиндан ҳам буюк бўлган Россияни обод этиш сиёсатини юргизишса, бу халқ накадар улуға улуғвор ишларга қодир эканлигига ишонч ҳосил қилган бўларидар. Ўшанда бошқа республикаларда яшайдиган рус ва рус забон халқлар вакилларини маҳаллий ахоли билан тинч-тотув яшашга даъват этган бўларидилар.

И. КАРИМОВ,
Тошкент Давлат техника
университети фалсафа кафедрасининг
доценти.

ФОРДАН ОВОЗ

СССР ташкил топган кезларда кўп халқларда у миллатлар ўртасида чинакам тенглик, озодлик, биродарлик ва ўзаро ҳамкорлик муносабатлари ўрнатилиши учун кафолат бўлади, деган умид учкунлари юзага келгани рост. Бирор, мулкнинг давлат монополиясига айланиб, унинг бутун тасарруфи Московга жойлашган «Марказ» деб аталмиш империя кўлига ўтиб кетгани, сиёсатда буюк русчилик шовинизми устиворлик килгани сабабли ўша эзгу умидлар чиппакка чикиб, улкан бир тарихий имконият қўлдан бой берилди. Ана шу аснода собик «Қизил империя» мустамлакаларида миллий онг ривожланиб бориб, ҳозиргидек мустакил республикалар вужудга келдик, аччик бўлса ҳам Грачевга ўхаш рус арбоблари бу тарихий ҳақиқат билан эндиликда ҳисоблашмасалар бўлмайди. Зоро, буюкруслар шовинизми аввало рус халқи учун қимматга тушди. 30 миллиондан зиёд руслар, яъни Литва, Латвия, Эстония, Молдавия, Қирғизистон, Тожикистон каби республиканинг барчаси ахолисидан кўп одамлар Ватан ҳис-туйғусидан маҳрум бўлиб қолдилар. Инсон

ри — Россияга кетишини ихтиёр этсалар, баъзилар, бунга нотўғри муносабатда бўлмоқдалар. Гўё улар камситаётгандиклари тўфайлидан Россияга қайтишга мажбур бўлмоқдалар, деган бўхтонларни тўкиб чиқармайдилар. Холисона гапирганда, буюкруслар шовинизми билан заҳарланмаган руслар мустакил республикаларда умумий тил топиб яшаштилар. Улар яшайдиган жумхуриятларини ватаним дея ихлос кўйиб, маҳаллий ахолининг тили, анъанага айланган урфодатлари, маънавий маданиятига зўр ҳурмат билан қараяптилар. Натижада зўр ҳурмат-эҳтиромга сазовор бўлмоқдалар. Бизнинг маҳалламизда Борис Иванович деган рус кишиси яшайди. Уни ўшу кари ҳурмат килади. Агар унга «зздравствуйте» деб салом берсангиз, «ва алейкум ассалом» деб жавоб беради. Ўзбекларнинг тўй-маросимларидан колмайди. У самоварни дарҳол ўз «монополиясига олиб, шундай чиройли чойлар дамлаб одамларни хушнуд этади, ўзи ҳам бу ишидан яйраб-яшнаб кетади. Айтингчи, Ўзбекистонни ўз Ватани деб билиб, унга ва ўзбек

Ха, бундай газеталарни республикамизга олиб кираётгандилар ким ўзи? Беҳаёликни тарғиб килиб топилган бойликда хайр-барака бўлмайди.

Ялонгоч расмлару, ялонгоч сўзлар билан «безалган» газетадан тушадиган маблагга ким зор колиби? Тубанликини ҳам чек-чегараси бордир. Беҳаёларнинг ўзлари республикамизга кириб келгани етмаганидай, расмларини ҳам олиб

бундай «Марказий» газеталарни тарқатишга қатъий қарши эканини айтди.

Хурматли Сайдмаҳмуд Сайдович! Наҳотки шу нарсани таъқидашга ўзингиз бош кўша олмасангиз?

Энди сўзни Тошкент шаҳар матбуот тарқатиш маркази раҳбари Рустам Сайдович Қосимовдан эшигинг: «Ҳақиқатан, «СПИДинфо» газетаси раҳбари билан бизнинг

Яна бир гап республикамизда қабул қилинган матбуот тўғрисидаги конунда айтилишича, ҳудудимизда тарқатиладиган матбуот нашрларига «оқ фотиҳа»ни Давлат матбуот комитети ва юстиция вазирилиги бериши керак.

Едингизда бўлса Олий Қенгаш иғилишларидан бирида «Марказий» телевидениеда шармсиз, ҳаёсиз фильмларни таъқидаш масаласини депутатларимиз ўртага кўйгандилар. Лекин бу савобли иш охирига етказилмай қолди чоги. Караганг, Ҳитойда беҳаёликни тарғиб килгандарга ўлим жазоси белгиланган, яна бир бошқа Овропа мамлакатида аёлларга узокроқ термулиб колган кишини «нигоҳи билан зўрлади» деб судга беришаркан. Бизда-чи? Ўимас, юзмас, мингмас, ўтган ойда пойтахтда саксон минг дона «СПИДинфо» сотилибди. Шу кунгача газета сотувчи биронта кимса мардлик килиб, қўй, беҳаёларни сотмайман, деб олмаганига ачинасан киши.

Оддий бир қаламкаш сифатида юқоридаги сатрларни ёзмасликка ҳам имкон тополмадим. Ўйлаб-ўйлаб ўйларимнинг адогига етолмай қолдим. Фикримча, кўпчиликнинг талаби шундай: «РЕСПУБЛИКА БУНДАЙ ШАРМСИЗ ГАЗЕТАЛАРНИ ТАЪҚИДАШ ҚЕРАК».

Дилмурод КИРГИЗБОЕВ.

БЕҲАЁЛИКНИНГ НАРХИ ҚАНЧА?

келгандарига нима дейсиз? Рахматли устозлардан бири газетани босишга қўл қўйиб, кечаси уйига ҳориб-толиб кетаётганида, йўл бўйида икки «ошик-машуқ шармандали ҳунарларини «намойиш» килаётган экан. У кишим ижиргани, шулар ҳам газета ўқишармикин, деб койинган экан ўшанда. Биз ҳам шармандаларга муносаб сўзларни сатрларга жойлаяпмизу, аммо ўша ялонгочлар бу сатрларимизни маъносига етишармикин?

Республика матбуот тарқатиш маркази бошлиги Сайдмаҳмуд Акбаровнинг айтишича, бу газета факат Тошкентда сотиляпти. Бошлиқ бу ишга мутлако қарши эканини билдири. Республика ҳудудида

ўзаро шартномамиз бор Унга мувоғик ойида 100 минг донағача шундай газетани олиб тарқатяпмиз. Ўзим бу ишдан кўнглим тўлгани йўк. Чунки, бир неча марта Москвадаги шартномачиларимизга, бу расмлarda берилётган аёлларни кийинтириб қўйсаларинг бўлмайдими, деб мурожаат килдим.

Рустам Сайдович, меҳнаткашларга зиё тарқатётгандигимиз яхши. Назаримда беҳаёс газеталар тарқатиб қишиларни «кўнглини кўтариш» одобдан эмас деб ўйлайман. Аммо «шакар»ни ҳам ози ширин дейдилар. Энди бир мардлик килиб, йўл қўйилган хатони ўзингиз тузатсангиз бўларнидиди?

ЯХШИЛАРГА
ҮЗУНГНИ ЁР
ЭТГИЛ...

У ВАҚТЛАР-эллигинчи ийларнинг оёқларида хадислардан кўчирмалар келтирилмасди. Лекин Расул Раҳмоннинг ҳам ахлоқий, ҳам фалсафий қарашлари акс этган «Оқладар файласуғнинг» ўзагида «Жаннат оналар кадамининг остидадир» деган мазмун ётарди. Раҳмон шу биргина чиқиши биланоқ факат — раисномалару, директив карорларнинг кизил боткоғига ботган газетага заминнинг бош масаласи — оналарни ардоклаш мавзуини янгича талқинда олиб кирганди. Раҳмон худди шу чиқиши биланоқ маҳоратли журналист, камтарингина гражданин сифатида шакллана борди. Беайб парвардигормас, беайб совет тузуми хисобланниб, совет кишисининг бенуксон турмуш тарзига тил тёккизиб бўлмайдиган ўша кезларда ҳеч ким менимча бу руҳий тадқиқотни шахснинг — Раҳмон Раҳмоннинг руҳий жасоратига йўймаган бўлса керак. Ўша руҳий ҷашмадан сув ичган адабининг «Партизан Казбек», «Бизнинг маҳалла», «Калб қўшиғи», «Бири-бирига устоз», «Казбек баҳодир», «Садоқат», «Менинг дунём», «Кўнгил чинни пиёла» каби очерклар тўплами-ю, хужжатли қиссалари қалбнинг нозик тадқиқотидир. Афуски, бу китобларнинг биронтаси ҳам адабиётшуносликда тўлалигича тадқик этилганича йўқ. Зотан Раҳул Раҳмонов шунчаки ёзувчимас, балки маълум маънода «Гирдоб»нинг муаллифи Ўқтам Усмонов, ҳалқнинг дардига дардман кўшиқчи шоир Дадаҳон Хасанов ҳамда каминанинг ҳам мумтоз устозларидан. Йўқ, у киши 60 йилларда «Совет Узбекистонида» бизга бўлим мудири бўлганлиги учунмас, балки ҳоли курдат ёзилган камтарин ижодимизга ҳеч қачон мансабини сунистемол қилмайдиган, бировнинг бошига ёқсан корни биргалашиб курайдиган, луқмай ҳалоли пок, ёшларни ёруғликка етаклайдиган дарёдил инсон ҳамда шаҳс сифатида ҳам ардоклидир. Менимча устознинг 60 йиллик умри гузарони Ҳусрав Дехлавийнинг қўйидаги сатрида акс этгандай:

— Яхшиларга ўзунгни ёр
этгил,
Жонкуярларга жон нисор
этгил.

Анвар ЭШОНОВ.

Муҳарририятдан:
Хурматли Раҳул ака!
«Ишонч» муҳарририяти
жамоаси юқоридаги дил сўзларига қўшилади. Сизни олтмиши ёнга тўлишингиз билан астойдил муборакбод этади. «Узбекистон овози» газетасига бош муҳаррир, Узбекистон Олий Советининг депутати сифатидаги фоалиятингизга равнақ тилайди.

ДУНЁ, ШОИР АЙТГАНДАЙ ЁМГИР ЮВГАН ОЛЧАМАС...

Бундан эллик бир йил муқаддам Улуғ Ватан уруши бошланганди. Қуйида Узбекистон Ёзувчилар Уюшмаси мукофоти лауреати Анвар ЭШОНОВнинг урушнинг беҳад изтиробларини заррадек акс эттирган «ЎҚ ВА НОН» китобидан бир бобини ўқиёсиз.

ЙУЛ — синик деразадан бокаётган шаҳарлар, Шаҳарларнинг жанговар таржима ҳоли бор. Манзил — оқ ўрикларнинг остидаги маҳалла, Маҳаллалар — интендант қўшиндаги голиблар. Ҳар ерда тош-тарози. Тарозида кўш палла, ЙУЛ — МИЛЛИОН УЧ ЮЗ МИНГ кишининг кўч-кўрони. Уруш — Ватан уруши. Гоҳида нон бўш палла, Олда қирқ иккинчи йил қишининг ўч бўрони. Ҳар кимнинг ўз Ватани ўзи ёзган Куръони, Ўзи ёзган Тавроти, ўзи ёзган Инжили, УЗБЕКИСТОН Буддадан, Конфуцийдан нуроний Бағрингга эшелонлар келмоқдалар интилиб.

* * *

Бир сўз жаранглар онтдай,
— ҲАММА НАРСА ФРОНТГА!
Юклар: Танклар. Ўқ-дори. Нон-туз. Дори-дармонлар. Европада ўзбеклар содиклигига онтга,
УЗБЕКИСТОН — Турксибда ҳансираган карвонлар. Кизил карвонларнингдан тўкилган дон — қўғирмоч, Сўзлар эскирган билан ҳисларинг эскирмагай.
УЗБЕКИСТОН, вокзалда йўргакланган қўнғирсоҳ Боланинг бағридаги исляринг эскирмагай.
Сен, савоб деган сўзининг бир қирраси, эҳтимол, Инқилобий тудошлиқ — тудошлиқнинг баёни, Темирчи Шоаҳмаднинг қўлларида меҳрибон, Кўл түғнинг дастасида қолганлиги аёми?

Рейхстаг деворида қолган имзомиз ҳаққи, Сенинг киприкларнингга ин солади қалдиғоч. Узбекинг лугатида савоб деган сўз дакки, Намчил бўғотларнингда тин олади қалдиғоч. Лайлакка ўз уяси, қалдиғочга ин — Ватан. Ҳасаннинг ғовагида келган ипак қуртмаси, Ҳолис ниятикларга УЗБЕКИСТОН чин Ватан, Қўчирма — Ғалабанинг шошилинч буортмаси. Қирқмас қирқ бир чидамга чийланган ипдай пишик, Сенинг химматинг аро тоғлар пасттур ёнингда, Қирқ биринчийил қиши бир майизни қирқ қиши Бўлишиб еган ҳалқсан курок дастурхонингда.

* * *

Қўприги икки қитъа орасига солинган ЙУЛ — балки, пистицмадан чиқаётган хотиранг. Қўчирма акс этаркан таржима ҳолингда Кемтиқ насибанг янглиғ бир кам дунё олти ранг.. Қўчирма юмшок вагон ё купелик поездмас, Қўчирманинг умумий вагонлари тўқ қизил. Масжидда ўз ҳадисин айтавериш жоизмас, Қўчирма — Европанинг қўксидаги ўқ изи. Жон узра парчаланган ўқнинг учидай балки, Ашкнинг ҳалқа-ҳалқа ё гардунга ўҳашалиги. ИККИ ЮЗ МИНГ БОЛАНИ багрига босган ҳалким, ЙУЛ — дунё дардларининг дардийгга ўҳашалиги.

* * *

Узбекистон — рельс узра ракамланган дон қоплар. Жангда аргумоқ отлар. Жангда юқ машинаси. Узоқда ер бағрини ўклар узган жон қоплар, ЙУЛ — ўклар шудгорлаган жангчиларнинг сийаси. Жон ҳар кимнинг ўз жони. Ҳусусиймас ҳижрони. ЙУЛ — ўқ ва жон узилган нуктадаги ҳамлалар. ТУФ — Қўкка кўтарилиган жангчининг турғанг қони. ҒАЛАБА — соғинчлари яраланган мамлакат. Соғиниб ўйлойланган ўйлчибинидек сарғаяр. Дунё қизил карвонлик. Дунё қора карвонлик. Дунё, дунё бўбтики, эҳтиёж бир дарғага, ЙУЛ — икки ўт ичраким ўққа балогардонлик.

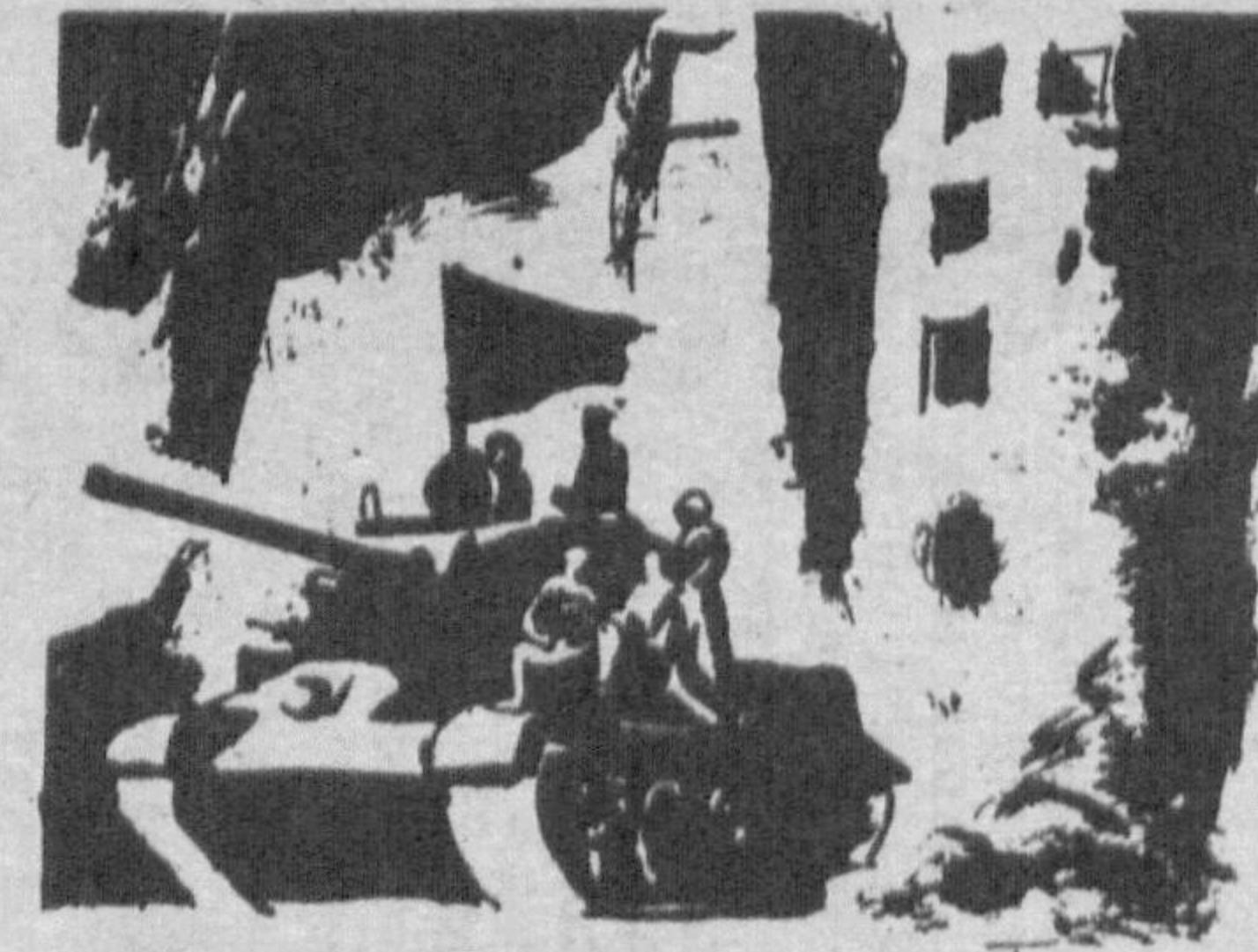
ЙУЛ — полкнинг байроғига сачраётган ўқ ва қон, Ҳар битта ўқ жон талаб, ҳар бир ўқ ҳижрон талаб. Ўқ нишонга тегеа гар жондан ўзга йўқ макон, ЙУЛ — кетма-кет буйруқлар, ҳар буйруқ ижро талаб. Жонда титраган ўқнинг бўғзигача қип-қизил, Қон — яловга рандошлиқ, ғақат бизнинг яловга. Мажруҳ ҳужрайраларни чоклаётган ип қизил, Узилган киприкларнинг расмин чизинг оловга, Қирқ биринчийил ҳилимсан — кўкси тилим-тилимсан, Буғдой ўқ шаклида-ю нон ҳамон бир таъмдадир. Узилган киприкларнинг ҒАЛАБАГа илинса, Қоматинг гулда бўлса кўз ёшинг шабнамдадир.

* * *

Ер талаш. Осмон талаш. Қирғоқ — икки ён талаш. Она тарих қўксидан ҳамиша дард, бир ўқинч. Бир минг тўрт юз ўн саккиз тун ила тонг он талаш — Жангга отланган юртда қайси дастурхон тўкин? Турналардай тизилиб, юраклари эзилиб, Қора нон навбатида жовдираган кўз янглиғ, Қўксидан қон сизилиб, ҳоригани сезилиб, «Коммунистлар, бир қадам олға!», деган сўз ранглиғ, НОН — ҳамон инқилобий сўзлар ичра сарбон сўз. УЗБЕКИСТОН — Туғ ичра ГЕРБ аро ЎРОҚ-БОЛҒА Узра тушган бошоқдай гоҳ соғинч, гоҳ армон сўз, Шаркка қайтмоқлик учун Фарбга юрилар олға!

* * *

Ҳимоя — ўқ. Ҳужум — ўқ. Ўқ — муттасил ёғинлар. Узбекистон — Раҳимов, Ҳуш кол! Деган сўнги сўз, У — Кудрат Суюновнинг қўзидағи соғинчлар, Узбекистон — жўяқдан ҒАЛАБАГа бокқан кўз. Олис Украинада Шукуровка қишлоғи, Йўл — портлаган рельсларнинг ортидаги сўқмоқлар. Европада қолганлар... йўқолганлар — ишқ доди. Узбекистон, йигитлар кўзларингга чўқмоқда. Узбекистон — ўзбекка энг муқаддас тұғдай сўз. Узбекистон — Тоштемир Рустамовдек ёнишлар. Узбекистон — арпа нон, зогора нон, буғдой сўз. Ичра сингган оқ яктак, чуст дўппилик донишманд.

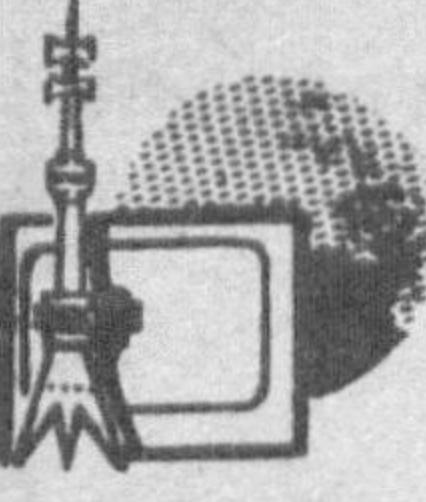

ЙУЛ — хирмоннинг четида қолган машоқ тасвири, ТУФ — олис ҒАЛАБАГа кўз тиккан миңтақалар. ДУНЁ — мусаввирларга ўқ ё бошоқ тасвири, ЗАНГ — кирза этиклардан қўчаётган тақалар. ЖОН — ҳазон япроғидай, гилзалардай сап-сарик, Насибанг сен кечолган таржима ҳолчамас. Минтақалар — ўқлардан ёзилган йўл дафтари, Дунё, шоир айтандай, ёмғир ювган олчамас. Кўкда сомон ўйлайдай заминда хирмон йўли, Хирмонлар ҒАЛАБАНИнг ўша ёнма-ён йўли. Дунёда энг олис йўл жангда тегирмон йўли, Ранглесанг-рангламасанг кечмиш ўқ ва нон йўли.

* * *

Кимга ҳижрон қасди ўқ. Кимга висол қасди ўқ. Дунё — нон насибангга ун тортгучи тегирмон. Дунёнинг ост-усти ўқ. Дунёнинг бўй-басти ўқ. Ўқ нима? Ўқ — дунёнинг насибасин чегирмоқ. Кемтиқ дунёга ўхшар жангчи тишлаб кетган нон, Нон — тер ва қон, ўқ сингган янги буғдой рангдадир. ҒАЛАБАНИнг йўлида шуъланган ҳар бир жон Муқаддас алангандай ёки тұғдай рангдадир. Хотирангни занг босса ҒАЛАБАНИнг ўқ йўли — Мағзигача тўқ йўли турғошлиқка дарз кетар. Дунё чорраҳасида ҒАЛАБАНИнг кўк йўли — Тұғдошликни билмаган бу дунёдан қарз кетар.

● Муаллиф ушбу кичик достоннинг қалам ҳақини «Ишонч» фондига ўтказишни илтимос қилиди.

Ойнаи жаҳонда

ИЮНЬ

22 ДУШАНБА

● УзТВ I

18.00 Янгиликлар. 18.10 «Давлатманд Садко», «Болтадан бўтқа». Мультфильмлар. 18.40 Тижорат канали: «Элликалья пахта заводи». 19.00 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида). 19.20 «Дехон юмушлари». 19.45 Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист Нуридан Хайдаров кўйлади. 20.30 «Ўзбекистон» ахбороти. 20.55 Тижорат хабарлари. 21.00 Укта Усмонов. «Гирдоб». Видеофильм. 1-қисм. 22.25 «Турналар учмоқда». Бадий фильм.

● УзТВ II

«ТОШКЕНТ» СТУДИЯСИ КЎРСАТАДИ

18.30 Болалар учун. «Совфа». 19.00 «Ассалому алайкум» (такрор). 20.00 «Лаҳза». Хабарлар. 20.10 Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлиги матбуот маркази хабар қиласи. 20.25 «Билиб кўйган яхши». 20.40 «Миришкорлар». 20.55 «Лаҳза». Хабарлар. 21.05 «Ўзингин эр билсанг...». 21.50 «Вижон азоби». Бадий фильм.

● ОРБИТА IV

14.00 Янгиликлар (сурдо таржимаси билан). 14.20 Кўрсатувлар тартиби. 14.25 «Хордик чиқаринг». 14.40 «Тоабад-19». Телевизион бадий фильм. 1-серия. 15.50 Турлар мамлакатларнинг эртаклари ва афсоналари. «Хотин» хушомад қиляпти — яхшиликка бўлмаса керак» (Франция). 15.55 Мультфильмлар. 16.20 «Нижний Тағилда болалар байрами». 17.00 Янгиликлар. 17.20 Кўрсатувлар тартиби. 17.25 «НЭП». 17.55 П. И. Чайковский номли 1 халқаро ўсминалар танловининг кундалиги. 18.20 «Авиакосмик салон». 18.35 «Тумандаги» Телевизион бадий фильм премьера. («Союзтельфильм», «Кана-прима» иштирокида сурвата олининг). 19.45 Хайрли тун, кичконтойлар! 20.00 Янгиликлар. 20.20 «Спорт тик-энд». 20.35 «Бизга номалум уруш». 20.55 «Янги студия» танишиди. «Вазият». 21.30 Футбол шархи. 22.00 Янгиликлар. 22.35 Кўрсатувлар тартиби. 22.40 Р. Шуман. «Афсонавий қисса». Ю. Башмет ижро этади. 23.00 Футбол. Европа чемпионати. Ярим финал. Швециядан олиб кўрсатилиди.

● ДУБЛЬ IV

18.10 «Асрар авайла», «Қора-тупроқ бўйлаб». 18.40 Мультипульти. 18.50 «Судьялар». Россия Конституцион суди ҳақида телетуркum. 19.00 «Экспомарказ» танишиди. 19.15 «Санта-Барбара». Кўп серияли бадий телефильм премьера. 55-серия. 20.05 «Камера ўтишини тадқиқ этади». 21.00 Хабарлар. 21.20 Эълонлар. 21.25 «Бешинчи фидирек». Бадий-публицистик кўрсатув. 23.10 Футбол. Европа чемпионати. Ярим финал. Швециядан олиб кўрсатилиди.

24 ЧОРШАНБА

● УзТВ I

7.00 «Ўзбекистон» ахбороти. 7.25 «Зоолог нигоҳи билан». Телефильм. 7.45 «Муҳаббат мажароси». Бадий фильм. 9.05 Болалар учун. «Биргаликда кўйлаймиз». 9.35 Араб тили. 17.50 Янгиликлар. 18.00 Футбол. Ўзбекистон миллий чемпионати. Олимпий лига. «Пахтакор-79» — «Сўндиёна» (Жиззах). «Меҳнат резервлари» ўйингидан олиб кўрсатилиди. Танахфус пайтида — «Наштар». Ҳажвий киножурнал. 19.50 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида). 20.10 «Гирдоб». Видеофильм. 3-қисм.

● УзТВ II

18.30 «Уолт Дисней таниширади...» Мультфильмлар тўплами. 19.20 «Спринт». 19.40 К. Дустмуҳамедов ижодкорлари наисади. 20.35 «Суперспорт». 21.15 «Ер-эр». Бадий фильм.

● ОРБИТА IV

4.55 Кўрсатувлар тартиби. 5.00 Янгиликлар. 5.35 «Тонг». 7.50 Эрталабки гимнастика. 8.00 Янгиликлар. 8.20 «Бойлар ҳам йиглайди». Кўп серияли телевизион бадий фильм премьера. 9.50 Мультфильмлар. 10.30 «Табиати рицарлари». Хроника-хўжатли фильм премьера («Экрани»). 11.00 Янгиликлар. 13.05 Кўрсатувлар тартиби. 13.10 «Телемистик». 13.55 «Ён дафтар». 14.00 Янгиликлар (сурдо таржимаси билан). 14.20 Кўрсатувлар тартиби. 14.25 «Уч номалумли топширик». Телевизион бадий фильм премьера («Экрани»). 15.00 Янгиликлар. 15.25 «Бугун ва ўша пайтларда...». 15.55 Болалар учун фильм. «Гепардини қайтиши». 17.00 Янгиликлар. 17.20 Кўрсатувлар тартиби. 17.25 П. И. Чайковский номли 1 халқаро ўсминалар танловининг кундалиги. 17.45 «Инсон ва қонуни». 18.15 «Лэнбергерлик Эмилия». Кўп серияли телевизион бадий фильм премьера. 11-серия. 18.40 «ТВ-Нева». «Ким биз билан?». 19.00 «Нигоҳ» студияси танишиди. 19.45 Хайрли тун, кичконтойлар! 20.00 Янгиликлар. 20.20 «Конкот париси» унвони учун миңтақа танлови. 01.15 Волейбол. Ҳаҷон лигаси биринчилиги. Эрраклар. Ярим финал. 02.15 «Вена экспресси». Телевизион бадий фильм.

● ДУБЛЬ IV

4.55 Кўрсатувлар тартиби. 5.00 Янгиликлар. 5.35 «Тонг». 7.50 Эрталабки гимнастика. 8.00 Янгиликлар. 8.20 «Бойлар ҳам йиглайди». Кўп серияли телевизион бадий фильм премьера. 9.50 Мультфильмлар. 10.20 «Табиати рицарлари». Хроника-хўжатли фильм премьера («Экрани»). 11.00 Янгиликлар. 13.05 Кўрсатувлар тартиби. 13.10 «Телемистик». 13.55 «Ён дафтар». 14.00 Янгиликлар (сурдо таржимаси билан). 14.20 Кўрсатувлар тартиби. 14.25 «Уч номалумли топширик». Телевизион бадий фильм премьера («Экрани»). 15.00 Янгиликлар. 15.25 «Бугун ва ўша пайтларда...». 15.55 Болалар учун фильм. «Гепардини қайтиши». 17.00 Янгиликлар. 17.20 Кўрсатувлар тартиби. 17.25 П. И. Чайковский номли 1 халқаро ўсминалар танловининг кундалиги. 17.45 «Инсон ва қонуни». 18.15 «Лэнбергерлик Эмилия». Кўп серияли телевизион бадий фильм премьера. 11-серия. 18.40 «ТВ-Нева». «Ким биз билан?». 19.00 «Нигоҳ» студияси танишиди. 19.45 Хайрли тун, кичконтойлар! 20.00 Янгиликлар. 20.20 «Конкот париси» унвони учун миңтақа танлови. 01.15 Волейбол. Ҳаҷон лигаси биринчилиги. Эрраклар. Ярим финал. 02.15 «Вена экспресси». Телевизион бадий фильм.

● ОРБИТА IV

4.55 Кўрсатувлар тартиби. 5.00 Янгиликлар. 5.35 «Тонг». 7.50 Эрталабки гимнастика. 8.00 Янгиликлар. 8.20 «Бойлар ҳам йиглайди». Кўп серияли телевизион бадий фильм премьера. 9.50 Мультфильмлар. 10.20 «Табиати рицарлари». Хроника-хўжатли фильм премьера («Экрани»). 11.00 Янгиликлар. 13.05 Кўрсатувлар тартиби. 13.10 «Телемистик». 13.55 «Ён дафтар». 14.00 Янгиликлар (сурдо таржимаси билан). 14.20 Кўрсатувлар тартиби. 14.25 «Уч номалумли топширик». Телевизион бадий фильм. 1-серия. 15.30 «Рок маски». 16.30 Мультфильмлар. 16.40 П. И. Чайковский номли 1 халқаро танловининг кундалиги. 17.00 Янгиликлар. 17.20 Кўрсатувлар тартиби. 17.25 «Сиёсат» студияси намо-

ниш этади. 18.00 «Бойлар ҳам йиглайди». Кўп серияли телевизион бадий фильм премьера. 18.45 «Мен баҳти инсон эдим...» А. Д. Попов. 19.45 Хайрли тун, кичконтойлар! 20.00 Янгиликлар. 20.20 Кўрсатувлар тартиби. 20.25 «КТВ-1 ҳамда Франс интернасионал канали таниширади». «Виржининг 400 найранги». Кўп серияли бадий телефильм. 21.25 «Тасвирдаги суврат». Ж. Желев. 22.00 «Фермер-92». Кантира ва фолк мусиқа ҳалқаро фестивали. 22.50 «Кичконтой». Ҳужжатли фильм. 23.00 Янгиликлар. 23.35 Кўрсатувлар тартиби. 23.40 «Бир боқишида муҳаббат». 2 кун. 00.20 «Кўплаб мусиқалар».

● ДУБЛЬ IV

7.00 Хабарлар. 7.20 Ишбилармон кишилар даври. 7.50 Ишдан бўш пайтингизда. «Диккат, сувратга олаётман». 8.05 Ҳужжатли понарама». 10.35 Кундузги сеанс. «Санта-Барбара». Кўп серияли бадий телефильм. 11.25 «Дехонларга таалуқи масала». 15.15 Янгиликлар. 15.30 «Терминал». 16.00 «Ҳайвонот оламида». 17.00 Хабарлар. 17.20 Эълонлар. 17.25 «Бизнес ва сиёсат». 18.25 «Нота бене» студияси. 18.55 «Судьялар». Россия Конституцион суди ҳақида телетуркum. 19.05 «Ҳар бир кун байрам». 19.15 «Ҳабарлар»дан ташқарида. 19.30 Телевизион ахборот тижорат кўрсатуви. 19.45 «Бешинчи фидирек». Бадий-публицистик кўрсатув. 20.30 «Хроно». Авто ва мотоспорт оламида. 21.00 Хабарлар. 21.20 Эълонлар. 21.25 «Бешинчи фидирек» (давоми). 22.20 «Садоқат». Видеофильм. 12.35 «Ташкент» студияси кўрсатади. 22.30 Тенис. Уимблдон турнири. 23.25 Россия Федерацияси Олий Конгришинг сессиясида.

● ДУБЛЬ IV

7.00 Хабарлар. 7.20 Ишбилармон кишилар даври. 7.50 Ишдан бўш пайтингизда. «Диккат, сувратга олаётман». 8.05 Ҳужжатли понарама». 10.35 Кундузги сеанс. «Санта-Барбара». Кўп серияли бадий телефильм. 11.25 «Дехонларга таалуқи масала». 15.15 Янгиликлар. 15.30 «Терминал». 16.00 «Ҳайвонот оламида». 17.00 Хабарлар. 17.20 Эълонлар. 17.25 «Бизнес ва сиёсат». 18.25 «Нота бене» студияси. 18.55 «Судьялар». Россия Конституцион суди ҳақида телетуркum. 19.05 «Ҳар бир кун байрам». 19.15 «Ҳабарлар»дан ташқарида. 19.30 Телевизион ахборот тижорат кўрсатуви. 19.45 «Бешинчи фидирек». Бадий-публицистик кўрсатув. 20.30 «Хроно». Авто ва мотоспорт оламида. 21.00 Хабарлар. 21.20 Эълонлар. 21.25 «Бизнес ва сиёсат». 18.25 «Нота бене» студияси. 18.55 «Судьялар». Россия Конституцион суди ҳақида телетуркum. 19.05 «Ҳар бир кун байрам». 19.15 «Ҳабарлар»дан ташқарида. 19.30 Телевизион ахборот тижорат кўрсатуви. 19.45 «Бешинчи фидирек». Бадий-публицистик кўрсатув. 20.30 «Хроно». Авто ва мотоспорт оламида. 21.00 Хабарлар. 21.20 Эълонлар. 21.25 «Бизнес ва сиёсат». 18.25 «Нота бене» студияси. 18.55 «Судьялар». Россия Конституцион суди ҳақида телетуркum. 19.05 «Ҳар бир кун байрам». 19.15 «Ҳабарлар»дан ташқарида. 19.30 Телевизион ахборот тижорат кўрсатуви. 19.45 «Бешинчи фидирек». Бадий-публицистик кўрсатув. 20.30 «Хроно». Авто ва мотоспорт оламида. 21.00 Хабарлар. 21.20 Эълонлар. 21.25 «Бизнес ва сиёсат». 18.25 «Нота бене» студияси. 18.55 «Судьялар». Россия Конституцион суди ҳақида телетуркum. 19.05 «Ҳар бир кун байрам». 19.15 «Ҳабарлар»дан ташқарида. 19.30 Телевизион ахборот тижорат кўрсатуви. 19.45 «Бешинчи фидирек». Бадий-публицистик кўрсатув. 20.30 «Хроно». Авто ва мотоспорт оламида. 21.00 Хабарлар. 21.20 Эълонлар. 21.25 «Бизнес ва сиёсат». 18.25 «Нота бене» студияси. 18.55 «Судьялар». Россия Конституцион суди ҳақида телетуркum. 19.05 «Ҳар бир кун байрам». 19.15 «Ҳабарлар»дан ташқарида. 19.30 Телевизион ахборот тижорат кўрсатуви. 19.45 «Бешинчи фидирек». Бадий-публицистик кўрсатув. 20.30 «Хроно». Авто ва мотоспорт оламида. 21.00 Хабарлар. 21.20 Эълонлар. 21.25 «Бизнес ва сиёсат». 18.25 «Нота бене» студияси. 18.55 «Судьялар». Россия Конституцион суди ҳақида телетуркum. 19.05 «Ҳар бир кун байрам». 19.15 «Ҳабарлар»дан ташқарида. 19.30 Телевизион ахборот тижорат кўрсатуви. 19.45 «Бешинчи фидирек». Бадий-публицистик кўрсатув. 20.30 «Хроно». Авто ва мотоспорт оламида. 21.00 Хабарлар. 21.20 Эълонлар. 21.25 «Бизнес ва сиёсат». 18.25 «Нота бене» студияси. 18.55 «Судьялар». Россия Конституцион суди ҳақида телетуркum. 19.05 «Ҳар бир кун байрам». 19.15 «Ҳабарлар»дан ташқарида. 19.30 Телевизион ахборот тижорат кўрсатуви. 19.45 «Бешинчи фидирек». Бадий-публицистик кўрсатув. 20.30 «Хроно». Авто ва мотоспорт оламида. 21.00 Хабарлар. 21.20 Эълонлар. 21.25 «Бизнес ва сиёсат». 18.25 «Нота бене» студияси. 18.55 «Судьялар». Россия Конституцион суди ҳақида телетуркum. 19.05 «Ҳар бир кун байрам». 19.15 «Ҳабарлар»дан ташқарида. 19.30 Телевизион ахборот тижорат кўрсатуви. 19.45 «Бешинчи фидирек». Бадий- Publiцистик кўрсатув. 20.30 «Хроно». Авто ва мотоспорт оламида. 21.00 Хабарлар. 21.20 Эълонлар. 21.25 «Бизнес ва сиёсат». 18.25 «Нота бене» студияси. 18.55 «Судьялар». Россия Конституцион суди ҳақида телетуркum. 19.05 «Ҳар бир кун байрам». 19.15 «Ҳабарлар»дан ташқарида. 19.30 Телевизион ахборот тижорат кўрсатуви. 19.45 «Бешинчи фидирек». Бадий- Publiцистик кўрсатув. 20.30 «Хроно». Авто ва мотоспорт оламида. 21.00 Хабарлар. 21.20 Эълонлар. 21.25 «Бизнес ва сиёсат». 18.25 «Нота бене» студияси. 18.55 «Судьялар». Россия Конституцион суди ҳақида телетуркum. 19.05 «Ҳар бир кун байрам». 19.15 «Ҳабарлар»дан ташқарида. 19.30 Телевизион ахборот тижорат кўрсатуви. 19.45 «Бешинчи фидирек». Бадий- Publiцистик кўрсатув. 20.30 «Хроно». Авто ва мотоспорт оламида. 21.00 Хабарлар. 21

«...ШАҲАР фавқулодда озода ва гўзал уюлиб ётибди. Ассенизаторлар кўча ва ўйларни тозалашга мутлақо улгуролмаяпти. Умуман, гапнинг очигини айтганда, улар кўчаларни тозалагандек бўляпти, холос. Чунки бу меҳнату саъй-ҳаракатнинг бари беҳуда.

Мен пиromетр милига қараб, тонг отганигини билдим. Мана қарийб йигирма йилдирки, атмосфера шаффоғлиги йўқолгани учун Қўёши ҳеч ким кўрмайди. Қолаверса, ҳеч ким ёритични ҳам, озон қатламини ҳам, кислородни ҳам, Ойни ҳам эсламайди (баъзан мен, Ернинг абадий йўлдини ҳақидаги гаплар аждодларимизнинг ҳаёлпарастлиги маҳсул эмасмикан, деб ўйлаб қоламан.)

Пластмассадан ўхшатиб ясалган дараҳтлар эрий бошлади — демак, ҳарорат 100°C дан ошибди. Баъзи дараҳтлардан хирагина аланга кўтарилилар, лекин ёмон ёнарди, чунки бу жараён учун кислород етишмасди. Мен ёнгинни ўчиришга ҳаракат ҳам килмадим, барibir бугуннинг ўзидаёк янгиларни шаҳарнинг турли бурҷакларига ташиётганни қўйиб кетишади.

МЕНИНГ ШАҲРИМ

[КЕЛАЖАК ҲАҚИДА ЭРТАК]

трамвай қўнғироги жаранглайди. Автомобилларнинг шаҳарга кириши тақиқлаб қўйилган, зеро улардан чиқадиган тутун ўпкани заҳарлаши мумкин. Қолаверса, бу ерда саноат корхоналари ҳам деярли йўқ, натижада шаҳар табиатнинг жонли бир қисмига айланиб бораради...

— Шу ҳам гапми! — менинг пешонам тиришиб, газетани бир чертиб қўйдим. — Қачон бўлганакан бунақаси? Ҳа, мақола қирқ йил аввал ёзилган экан. Демак уни фантаст ёзган, бунақанги хаёлий манзара фақат шуларнинг калласидан чиқиши мумкин.

Шу пайт будильник жиринглаб қолди. Ишга жўнайдиган вақт бўлиби. Мен туриб, резинага ўхшаш комбинезонимни кийдим, противогазни тақиб, белимга тўппонча осдим. Ўтиш камераси пухта ишлайди ва мен бир дақиқадан сўнг кўчага чиқдим. Шу заҳоти дозиметр чироги липиллади, демак радиация 200 рентгендан зиёд!

Оҳо, бўғун нормадан бироз ошиб кетибди-ку, ҳа, дарвоҷе, бу ҳақда олдиндан маълум қилинган эди, бўғун заводлар навбатдаги чиқиндиларини чиқариб ташлайдиган кун. Шимолдан оғир курум учуб келяпти — у ёқда яқинда тўртта нефть комплекси портлаб кетди, ўшандан бери осмондан ишлов берилмаган қоп-қора кимёвий модда ёғиб, ерни қалин қатлам бўлиб қоплаб ётибди.

Енимдан тутун бурқситганча автомобиллар зинғиллаб ўтиб кетди. Ҳатто инфравизорлар ёрдамида ҳам уч метрдан нарини кўриб бўлмай қолди. Э, лаънати, бунақада йўлдан адашиш ҳеч гап эмас. Ҳозир «йўл» деяману аслида йўлдан асар ҳам йўқ, ҳамма ёқни кислоталар, реагентлар, кимёвий моддалар билан ўйиб ташланган ер, аниқроғи бўтка қолган, холос. Бунақанги «йўл»да фақат бир ахлат уюмидан, иккинчисига сакраб юриш мумкин. Қаёққа қараманг, бутун шаҳарда иккиласми чиқиндилар Миср эҳромларий каби тоғ бўлиб

— Менинг шаҳрим нақадар ажойиб ва гўзаллиги ўтмишдаги фантастларнинг етти ухлаб тушига ҳам кирмагандир!

• Бу пайт Ерда 2030-йил эди...

Алишер ТАҚСАНОВ.

«ИШОНЧ»ГА ОБУНА БЎЛДИНГИЗМИ?

• «ИШОНЧ»га якка тартибда обуна бўлганлар қачон ва неча сўмга обуна бўлганларидан қатъий назар йил охиригача ўз севимли газеталарини олаверадилар. Шу йилнинг қолган ойлари учун обуна давом этмоқда.

Обуна нархи:
1 ойга — 8 сўм 68 тийин, қолган
5 ойга — 43 сўм 40 тийин.

Индекс: 64560

• Муассаса ва корхоналарнинг «ИШОНЧ»га 1992 йил учун қилинган обуналари 1 июлдан тўхтатилади. Қолган ярим йил учун қайтадан обуна бўлишга улгурмаганлар тезлик билан 10 июлгача қолган 5 ойга обуна бўлишлари керак. Обуна нархи:

1 ойга — 13 сўм 00 тийин.

5 ойга — 65 сўм 00 тийин.

Индекс: 64561.

«ИШОНЧ»га обуна бўлишни унутманг!

Эсадалар

Одатдагидек, эри нонушта пайтида яна газета ўқишига тутинди. Хотини эса унга қаҳва узатди. Эри уни ичиб кўрди-да, жаҳли чиқиб кетди:

— Биласанку, мен қаҳвани шакарсиз ичаман!

— Ҳа, билишга биламан. Лекин ҳеч бўлмаса ҳозир овозингни бир эшитай, дедим-да!

* * *

Шогирд устозига дебди;
— Устоз, уйланмоқчи эдим, шунга уч-тўрт кунга жавоб берсангиз?

— Қайси аҳмоқ сендеқ ношудга турмушга чиқишга рози бўлди?

— Сизнинг қизингиз...

— А?..

* * *

Менга қара, нега битта туфлинг оқ рангда, иккинчи қора, — сўрабди ўртогидан бир бола.

— Ўзим ҳам шунга хайрон бўлиб турибман. Чунки уйда ҳам худди шундай биттаси оқ ва биттаси қора рангли бир жуфт туфли турган эди.

* * *

— Ўйда ёлгиз қолсанг нима билан шўғулланардинг, — сўради хотини эридан.

— Билмадим, — деди гўлдираб эр, — ҳар ҳолда сен нима қилсанг мен ҳам шуни қилсан керак.

— Ҳали шунақа дегин, ўзим ҳам билардим. Лекин айттолмасдим. Аммо сирингни ўзинг фош қилдинг. Беваволик қилар экансан-да.

* * *

Ярим тунда хотини эрини секин туртиб уйготди ва деди:

— Сезаясанми, кроватимиз тагида сичкон ниманидир қитирлатаяти.

— Қитирлатса нима қиласай? Миёвлашим керакми?

Тўпловчи:
Н. ТУРҒУНОВ.

Бош муҳаррир

Тўлқин ҚОЗОҚБОЕВ

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ: Анвар АКБАРОВ, Акмал АКРОМОВ (масъул котиб), Мухаммадлатиф ЖУМАНОВ, Жасур НОСИРОВ (бош муҳаррир муовини), Шарифа САЙДВАЛИЕВА, Мухайё ТЎЛАГАНОВА, Шабот ҲУЖАЕВ, Болтабой ЮСУПОВ, Турсун ҚУШАЕВ, Дилбар ҒУЛОМОВА.

● Бош муҳаррир қабулхонаси — 56-25-36

● Бош муҳаррир муовини — 56-52-89

● Масъул котиб — 56-52-78

● Котибият — 56-87-59

БЎЛИМЛАР:

● Қасаба уюшмаси ва иктиносидий ҳаёт — 56-82-79

● Социал адолат ва конунчилик — 56-87-63

● Маданият, маънавият ва табиат — 56-82-79

● Ҳатлар ва оммавий ишлар — 56-87-78

● Безатиш ва сураткашлик — 56-87-74

● Тажорат, ҳамкорлик ва тадбиркорлик — 56-87-73

● Ишлаб чиқариш ва хўжалик ишлари — 56-55-85

● ВИЛОЯТЛАРАРО МУХБИРЛАРИМIZНИНГ ТЕЛЕФОНЛАРИ:

Андижонда — 54697;

Гулистанда — 21602;

Самарқандда — 351130;

Ургенчда — 68782;

Каршида — 53670.

● Муҳарририятга келган кўл ёзмалар (2 ораликда 5 бетдан ошмаслиги лозим) ва суратлар муаллифларга қайтарилмайди, фойдаланилмаган ҳатларга жавоб юборилмайди. Маколалардаги фикр-мулоҳазалар, келтирилган факт ва ракамлар масъуллияти муаллифлар зиммасидайди.

● Газета 1991 йил 21 марта ҳикаяни бошлаган.

● «Ишонч» газетаси 1991 йил 8 январи кунин Ўзбекистон Республикаси матбуот давлат кўмитасида рўйхатга олинган ва унга 000068 сонли гувоҳнома берилган.

Сотувдаги нархи 2 сўм.

● ДУШАНБА кунлари чиқади.

● Босиш учун 1992 йил 19 июня топширилди.

● Навбатчи масъуллар:

Акмал АКРОМОВ, Иброҳим АҲРОРОВ.

● ҚУНИМГОХИМИЗ:

700165, Тошкент шахри, «Правда Востока» кўчаси, 24-йўл.

Буюртма № Г-208

● 138610 нусхада босилди

● Ўзбекистон Республикаси «Шарқ» нашриёт-матбаачилик концернинин босмахонаси, Тошкент шахри.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12